

et vidtstrakt Overblik over Kvindesagsspørgsmaalet, og her er en Forsker, der støtter sig til en mægtig Regerings Autoritet, som er i en Stilling ikke alene til at give Spørgsmaal til alle Verdens Hjørner (hvad en Bladudgiver som jeg ogsaa kan gøre) men desuden har Magten til at fremtvinge nøjagtige, hurtige og »up-to-date« Svar. Der er ingen Tvivl om, at han vil bringe os en nøjagtig Oversigt over alle Valg-Kvalifikationer i alle de Lande, hvor Sverrig har sine Ambassader og vil vise os, hvorvidt Kvinderne er istand til at opfylde Betingelserne for at kunne blive indregistrerede som Vælgere der, og dersom de opfylder Betingelserne og dog ikke bliver anerkendte som stemmeberettigede, saa vil Prf. Reuterskjöld os, hvilke Forhold, der muligvis hindrer de forskellige Nationer i at give Kvinderne den officielle Anerkendelse af deres Ret som Lov-givende ligesaa vel som Lovlydende Borgere. Nu vel — lad mig lige-saa godt selv tilstaa, at jeg blev noget skuffet. Ikke dog af Sociologen men af Forskeren. Forfatterens Slutning at ikke »Retfærdigheden« men Opnaaelsen af at blive en »selvstændig Magtfaktor« kan forskaffe Kvinderne den Ret, som de nu savner, — kan ikke modsiges af dem, som seer Sandheden i Marx's Theori om Samfundsudviklingen; men den vedhæftede Dokumentation kom ikke helt op til Højden af mine ivrige Forventninger. Da jeg ikke er af svensk Nationalitet, har jeg hverken nogen Ret eller noget Kald til at bedømme, om Prf. Reuterskjöld med Sandhed kan sige, at Sverrig har mindre Affinitet til dets skandinaviske Nabolande end til England; men naar jeg blot holder mig til min Stilling som Samler af Kendsgerninger og international Oplysning, maa jeg tilstaa, at de vedlagte Bihang mere er en Oversigt over de i Stemmerets Alliancens Rapporter og i »Jus Suffragii« samlede Uddrag af Fakta — dem, der er resumerede i Dr Käthe Schirmachers og Miss Zimmerns Haandbøger — end en Fuldførelse af det af os naaede Tidspunkt.

Unægtelig er Ordlyden givet af Valg-Lovene i de Lande, hvor Kvinderne er blevne frigjorte, som desuden i Frankrig, Nederlandene og Danmark saavel som Lovforslagene til at give Kvinderne Stemmeret; men der er ikke tilføjet hverken Betingelserne eller Kvalifikationerne for Valgretten saaledes som den gives til Mænd i disse og i andre Lande. Dog skulde man synes, at det var af største Vægt for Lovgivere at blive sat istand til at bedømme, om Kvinderne skulde kunne — eller ikke skulde kunne — tilfredsstillende opfylde disse Vilkaar, om blot Til sidesættelsen af deres Køn blev udslettet, og om det Antal af Kvinder, som saaledes bliver pligtige til at indregistreres, vilde overgaa Mændenes eller give utilbørlige Privilegier til nogen Gruppe eller Klasse.

Saa er der ogsaa en stor Forskel paa Værdien af de forskellige Dokumenter, der er sendte af Ambassadeurerne i adskillige Lande. Medens Forslaget for Konstitutionsændringen i Nederlandene har mistet al Aktualitet ved Faldet af den Regering, som fremførte det, saa er Dokumenterne fra Amerika og Frankrig omhyggeligt ført op til Dato. Ambassadeuren i Amerika, som ikke ønsker at betragtes som partisk for Kvinde-Stemmeret, saae sit Snit til at gengive de ugunstige Me-

ninger af en eller anden fremragende republikansk Politiker, med hvem han havde diskuteret Spørgsmaalet, og den Kendsgerning fremhæves, at hvis Kvinderne klager over, at de mandlige Negere som Borgere bliver regnet at staa over Kvinderne, saa maa det trøste dem, at Negerkvinderne ialfald ikke er frigjorte.

For at være retfærdig tilstaa vi, at han gav mange Meddelelser om Stemmerets-Forhandlinger i de Forenede Staters Senat og i Repræsentanternes Hus, vi saae hvor fyldestgørende de mange Vidnesbyrd til Gunst derfor som Mr Morrisons, Mr Lewis's og Ex-Præsident Cleveland's Meninger maatte være, som de er offentliggjorte i 1903, 1906 og 1908 i »The Outlook« etc. Prf. Reuterskjöld kompletterer Ambassadeurens Oplysninger ved at gengive flere Forhandlinger; han omtaler ogsaa Mrs Snowdens Gendrivelse af Mrs Humphrey Ward's Udtalelse i 1908: at »Kvindestemmerets-Bevægelsen var død i Amerika«. Derpaa gaar han over til at give statistiske Tabeller af Giftermaal og Fødsler i de Forenede Stater ligesom i Australien, som i fuldt Maal beviser, hvor lidet disses Talstørrelser har at gøre med Kvindernes Frigørelse, hvormeget saa end Politikere har sagt det modsatte. Alt i Alt giver Forfatteren et udmærket Bevis paa sin Uafhængighed og Upartiskhed i sin Dom, og hans Rapport vil forblive et Mønster-Arbejde af stor Værdi for alle dem, som ønsker at studere Kvindestemmerets Problem.

Rotterdam, d. 28. Marts 1911.

Martina Kramers.

Vi takker af Hjertet Meijouffrouw Martina Kramers for denne interessante Redegørelse af Prf. Reuterskjöld's Bog. Vi har seet den brede Basis, den alt har givet, og vi gætter, at den vil blive Forløber for en Stemmerets Litteratur. Men den har foranlediget nogle Kaardestød til os Nabolande.

J. M.

Konseilspræsident Klaus Berntsen.

Faar Kvinderne snart den politiske Valgret?

Ja, altfor mange Aar varer det vel næppe. Alle Partier kappes jo nu om at kræve politisk Valgret for Kvinderne. Og man er efterhaanden bleven saa vant til at høre dette Krav fremsat, at det næsten vækker Forbavselse, naar en enkelt Rigsdagsmand, saaledes som for en Tid siden Lars Dinesen,

forlangte nogen Udsættelse med Indførelsen af den politiske Valgret for Kvinder.

Men mens der ventes, hvorledes skal Kvindevalgrettens Forkæmpere da bevare og faa Anvendelse for al den Energi, der alt har ført Sagen saa langt frem, som den nu er naaet?

Ia, man kan bl. a. med vaagen og interesseret Opmærksomhed følge den Kvindevenlighed, der for Tiden ytrer sig blandt vore Lovgivere og indenfor de forskellige politiske Partier.

Og begynde med at drage en Sammenligning mellem, hvorledes den afgaaede radikale Regering og den nuværende Regering vil virke for at skaffe Kvinderne politisk Valgret.

De Radikale vil fremme Kvindens Valgret i Forbindelse med en Grundlovsforandring, der straks paa staaende Fod skal afskaffe al privilegeret Valgret. De fordrer Landstinget grundig omforandret, og de tror, dette Ting vil gaa med dertil, blot Folkethinget tilstrækkelig vedholdende kræver det. Man vil altsaa have, at Landstinget selv skal oversætte den Gren, der bærer det. Men dette kan næppe gennemføres uden efter en lang og opslidende Forfatningskamp, hvorunder Kvinderne maa være ørkesløse Tilskuere.

Selvfølgelig er det nuværende Landsting saa forældet i sin Sammensætning, at det bør omformes efter mere tidssvarende Principper. Men det vil tage Tid, og »mens Græsset gror, dør Høsemor«.

Den nuværende Regering og dens politiske Venner vil derimod gennemføre en Forfatningsforandring i to Tempi. Først de Fremskridt, som let kan naaes, og dertil regner den bl. a. en Forandring i Folkethingets Sammensætning, saa Valgretten indtræder ved 25-Aars Alderen, og der gives Kvinderne politisk Valgret, samtidig med, at Folkethingsmændenes Antal bliver fastsat i Grundloven.

Og naar et saadan valgt Folkething bliver tilstrækkelig samarbejdet og stærkt nok, vil man møde op med Kravet om en Reform af Landstinget.

Denne Ordning byder bl. a. Kvinderne den Fordel, at de saa kan være med til at bestemme, i hvilken Retning Reformeringen af Landstinget skal gaa.

Vil man derfor udelukkende se paa Sagen fra et Kvindesagsstandpunkt, er det indlysende, at den nuværende Regerings Forslag byder Kvinderne de største Fordele, idet de derigennem først har Udsigt til at faa politisk Valgret og med denne politiske Valgret faar Adgang til at være medbestemmende ved en saa vigtig Opgave, som en Reform af Landstinget.

Charlotte Eilersgaard.